

Søren Arvig Verdoner

Det strafferetlige legalitetsprincip i EU-retlig belysning

Søren Arvig Verdoner

Det strafferetlige legalitetsprincip i EU-retlig belysning

1. udgave/1. oplag

© Karnov Group Denmark A/S, København 2025

ISBN 978-87-619-4580-8

Omslag: Sine Andersen, Karnov Group Denmark

Sats: Integra, Indien

Tryk: Sowa Sp. z o.o., Polen

Denne bog er beskyttet i medfør af
gældende dansk lov om ophavsret.
Kopiering må kun ske i overensstemmelse
med loven. Det betyder f.eks., at
kopiering til undervisningsbrug kun må ske
efter aftale med Copydan Tekst og Node.
Alle rettigheder forbeholdes.

Indholdsfortegnelse

Forord	5
---------------------	---

Del 1:

Indledende og metodiske overvejelser

Kapitel 1: Indledning	12
1.1. Det strafferetlige legalitetsprincip	12
1.2. Problemstillinger	22
1.3. Afgrænsning	24
1.4. Plan for fremstillingen	30
 Kapitel 2: Metode og retskilder	33
2.1. Metodiske overvejelser	33
2.2. Afhandlingens retskildemateriale	42

Del 2:

EU's kompetence på det strafferetlige område

Kapitel 3: Loyalitetsprincippet	50
3.1. Indledning	50
3.2. Negativ harmonisering	54
3.3. Sanktioner for overtrædelse af EU-retten	68
 Kapitel 4: EU's mulighed for at vedtage strafferetlig lovgivning: generelle krav	87
4.1. Indledning	87
4.2. Kompetencetildelingsprincippet	88
4.3. Nærhedsprincippet	92
4.4. Det institutionelle proportionalitetsprincip	100
 Kapitel 5: EU-straffelovgivning	103
5.1. EU-straffelovgivning	103
5.2. Retsakter vedtaget under det mellemfolkelige samarbejde fra 1993-2009	103

5.3. EU-straffelovgivning i form af direktiver	110
5.4. Kan EU-retten udgøre det umiddelbare grundlag for strafpålægelse	131
5.5. Civile bøder efter konkurrencelovens § 23	136

Kapitel 6: Det danske retsforbehold

6.1. Indledning	148
6.2. Retsforbeholdets anvendelsesområde og oprindelseshistorie	149
6.3. Grænseområder for retsforbeholdets anvendelse	169

Kapitel 7: Delkonklusion

7.1. Delkonklusion	185
--------------------------	-----

Del 3:

Det strafferetlige legalitetsprincip i dansk ret og i EU's retsorden

Kapitel 8: Det strafferetlige legalitetsprincip i dansk ret.

8.1. Indledning	190
8.2. Det strafferetlige legalitetsprincip i statsforfatningsretten	190
8.3. STRFL § 1	195
8.4. Straffelovgivning med tilbagevirkende kraft	215

Kapitel 9: EMRK artikel 7 og Charterets artikel 49, stk. 1

9.1. Indledning	221
9.2. EMRK artikel 7, stk. 1	222
9.3. Det strafferetlige legalitetsprincip som grundlæggende rettighed i EU's retsorden	232
9.4. Charterets artikel 49, stk. 1	242
9.5. Skal både Charterets artikel 49, stk. 1, og EMRK artikel 7 iagttages særskilt under straffesagen?	257

Kapitel 10: Den effektive gennemførelse af EU-retten og det strafferetlige legalitetsprincip

10.1. Indledning	259
10.2. EU-konform fortolkning af nationale straffebestemmelser	261
10.3. Tilsidesættelse af nationale regler og normer, der hindrer EU-rettens effektive virkning	288

Kapitel 11: Sammenlignende om beskyttelsesniveauet i dansk ret og i EU-retten	315
11.1. Indledning	315
11.2. Sammenlignende om beskyttelsen af det strafferetlige legalitetsprincip i dansk ret og i EU's retsorden	315
11.3. Beskyttelsen i samspillet mellem de to retsordener	326

Del 4:

Fortolkning og anvendelse af danske straffebestemmelser med EU-retligt ophav

Kapitel 12: Fortolkning og anvendelse af danske straffebestemmelser	330
12.1. Indledning	330
12.2. Tilsidesættelse af danske straffebestemmelser	331
12.3. Straffebestemmelser, der refererer direkte til en EU-retsakt	346
12.4. Straffebestemmelser, der gennemfører pligten til at sanktionere overtrædelser af bagvedliggende EU-retlig lovgivning	357
12.5. Fortolkningen af straffebestemmelser, der gennemfører EU-straffelovgivning i dansk ret	371

Kapitel 13: Delkonklusion	376
13.1. Sammenfattende om domstolenes fortolkning og anvendelse af danske straffebestemmelser i lyset af EU-retten	376

Del 5:

Konklusion

Kapitel 14: Konklusion	382
14.1. Indledning	382
14.2. Beskyttelsen af det strafferetlige legalitetsprincip i EU's retsorden og i dansk ret	382

Resumé	387
---------------	-----

Summary	389
----------------	-----

Domsregister	391
Domme fra Den Europæiske Unions Domstol	391
Danske trykte domme	394
Ugeskrift for Retsvæsen	394
Tidsskrift for Kriminalret	395
Miljøretlige afgørelser og domme	395
Tidsskrift for skatter og afgifter	395
Utrykte domme	395
Domme fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol	395
Udenlandsk retspraksis	396
Italiensk retspraksis	396
Tysk retspraksis	396
Litteratur	397
Andre kildetyper	407
EU- og Europaretlige kilder	407
Udtalelser fra Domstolen	407
Aftaleudkast	407
Dokumenter fra Kommissionen	407
Dokumenter fra Rådet og Europa-Parlamentet	408
Guidelines, programmer, policy recommendations og erklæringer ..	408
Forarbejder til Forfatningstraktaten	408
Danske kilder	409
Regeringsdokumenter	409
Betænkninger	410
Stikordsregister	411